

УДК 342.922

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.17.18>

НОРМАТИВНА СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ ЗА ВНУТРІШНЬОДЕРЖАВНИМ ПРАВОМ

Дячук Наталія Дмитрівна,
викладач кафедри господарського
права юридичного факультету
(Ужгородський національний
університет, м. Ужгород, Україна)

Статтю присвячено проблематиці нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом, визначено окремі її елементи.

У процесі розвитку України як демократичної та правової держави, євроінтеграції України, захисту довкілля, забезпечення сталого лісокористування та водокористування, збереження екосистеми Українських Карпат важливого значення набуває дослідження проблематики нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом.

Нормативна система адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом – це внутрішньо взаємоузгоджена цілісна сукупність норм і принципів права, які відображені у відповідних нормативно-правових актах внутрішньодержавного права України, що регламентують адміністративно-правове забезпечення захисту Українських Карпат.

Нормативна система адміністративно-правового регулювання охорони Українських Карпат за внутрішньодержавним правом має важливе значення для збереження навколишнього середовища, сталого використання лісів і водних ресурсів, збереження рослинного та тваринного світу, гірських екосистем, економічного розвитку та підтримання екологічного балансу в Україні.

У контексті розвитку адміністративно-правового механізму забезпечення сталого господарювання в лісах України доцільно розробити та затвердити нову Державну цільову програму «Ліси України» на 2021–2026 рр. на основі принципів сталого лісогосподарювання.

Належне адміністративно-правове регулювання охорони Українських Карпат за внутрішньодержавним правом є невід'ємною вимогою сучасного розвитку України як демократичної та правової держави в контексті європейської інтеграції та реалізації в Україні принципів сталого природокористування, зокрема сталого водокористування, включаючи забезпечення доступу громадян до якісної питної води.

Ключові слова: Українські Карпати, захист Українських Карпат, нормативна система, адміністративно-правове регулювання, нормативна система адміністративно-правового регулювання, адміністративно-правове регулювання захисту Українських Карпат, внутрішньодержавне право.

NORMATIVE SYSTEM OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF PROTECTION OF THE UKRAINIAN CARPATHIANS UNDER DOMESTIC LAW

Diachuk Nataliia Dmytrivna,
Lecturer at the Department
of Economic Law of the Faculty of Law
(Uzhhorod National University,
Uzhhorod, Ukraine)

The article is devoted to the problem of the normative system of administrative and legal regulation of protection of the Ukrainian Carpathians under domestic law. Elements of the normative system of administrative and legal regulation of the protection of the Ukrainian Carpathians under domestic law are determined.

In the processes of the development of Ukraine as a democratic and legal state, European integration of Ukraine, environmental protection, protection of forest and water resources of Ukraine, sustainable forest and water use, preservation of the ecosystem of the Ukrainian Carpathians, it is important to study the problematic of the normative system of administrative and legal regulation of protection of the Ukrainian Carpathians under domestic law.

Normative system of administrative and legal regulation of protection of the Ukrainian Carpathians under domestic law is an internally mutually agreed set of norms and principles of law, which are reflected in the relevant acts of domestic law of Ukraine governing the administrative and legal support of the protection of the Ukrainian Carpathians.

The normative system of the administrative and legal regulation of the protection of the Ukrainian Carpathians under domestic law is important for the preservation of the environment, sustainable forest use and water use, preservation of flora and fauna, mountain ecosystems, economic development and maintenance of ecological balance in Ukraine.

In the context of the development of the administrative and legal mechanism for sustainable management in the forests of Ukraine, it is advisable to develop and approve a new State Target Program "Forests of Ukraine" for 2021–2026, based on the principles of sustainable forest management.

Proper administrative and legal regulation of the protection of the Ukrainian Carpathians under domestic law is an integral requirement of modern development of Ukraine as a democratic and legal state in the context of European integration and implementation of the principles of sustainable development in nature in Ukraine, in particular: sustainable water management in Ukraine including ensuring of public access to quality drinking water.

Key words: Ukrainian Carpathians, protection of the Ukrainian Carpathians, normative system, administrative and legal regulation, normative system of the administrative and legal regulation, administrative and legal regulation of the protection of the Ukrainian Carpathians, domestic law.

Постановка проблеми. У процесі розвитку України як демократичної та правової держави, євроінтеграції України, захисту довкілля, забезпечення сталого лісокористування та водокористування, збереження екосистеми Українських Карпат важливого значення набуває дослідження проблематики нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом.

Вивчення нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом важливе для подальшого

розвитку законодавства України про захист Українських Карпат, про забезпечення сталого господарювання в лісах України, про водні ресурси, про тваринний і рослинний світ, про управління водними ресурсами, зокрема забезпечення населення якісною питною водою, а також покращення практичної діяльності уповноважених суб'єктів у відповідній сфері, а також для розвитку сучасної науки адміністративного права.

Мета статті – охарактеризувати проблематику нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом.

Завдання статті: сформулювати авторське визначення поняття «нормативна система адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом», визначити окремі елементи нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом.

Стан дослідження. Проблематика нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження багатьох сучасних науковців, зокрема Я. Бойка, М. Когута, Я. Лазура, О. Микитюка та Н. Хлуденевої.

Виклад основного матеріалу. Нормативна система адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом є невід'ємною складовою частиною єдиної цілісної нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат. Це внутрішньо взаємоузгоджена цілісна сукупність норм і принципів права, які відображені у відповідних нормативно-правових актах внутрішньодержавного права України, що регламентують адміністративно-правове забезпечення захисту Українських Карпат.

Нормативна система адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат складається з таких елементів, як:

1. Конституція України [1] від 28 червня 1996 р. Відповідно до ст. 16 Конституції України забезпечення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави. Згідно із ч. 1 ст. 50 Конституції України кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

2. Кодекси України, зокрема: Лісовий кодекс України [2] від 21 січня 1994 р., Кодекс України про адміністративні правопорушення [3] від 7 грудня 1984 р., Кодекс про надра України [4] від 27 липня 1994 р., Водний кодекс України [5] від 06 червня 1995 р., Земельний кодекс України [6] від 25 жовтня 2001 р., Цивільний кодекс України [7] від 16 січня 2003 р., Повітряний кодекс України [8] від 19 травня 2011 р., Кодекс цивільного захисту України [9] від 02 жовтня 2012 р.

Відповідно до ст. 1 Лісового кодексу України усі ліси на території України незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням вони зростають, і незалежно від права власності на них становлять лісовий фонд України та перебувають під охороною держави.

Природні ліси (природні лісові екосистеми) – ліси (лісові екосистеми), в яких локально і тимчасово проявився антропогенний вплив, але він не змінив ценотичної структури фітоценозів, і тому природні лісові екосистеми здатні протягом короткого часу регенеруватися (відновитися) природним шляхом до стану пралісових екосистем.

Праліси (пралісові екосистеми) – споконвічний, стародавній ліс (природні лісові екосистеми), що сформувався природним шляхом і в ході розвитку не зазнав безпосереднього антропогенного впливу.

Квазіпраліси – умовно пралісові екосистеми, в яких відбувся незначний тимчасовий антропогенний вплив, що не змінив природної структури лісостанів і за припинення якого натуральний стан екосистем повністю відтворюється протягом короткого періоду.

Відповідно до ст. 4 Лісового кодексу України до лісового фонду України належать лісові ділянки, в т. ч. захисні насадження лінійного типу, площею не менше 0,1 га.

До лісового фонду України не належать:

- зелені насадження в межах населених пунктів (парки, сади, сквери, бульвари тощо), не віднесені в установленому порядку до лісів;
- окремі дерева та групи дерев, чагарники на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках.

До земель лісогосподарського призначення належать лісові землі, на яких розташовані лісові ділянки, та нелісові землі, зайняті сільськогосподарськими угіддями, водами й болотами, спорудами, комунікаціями, малопродуктивними землями тощо, які надані в установленому порядку та використовуються для потреб лісового господарства. Віднесення земельних ділянок до складу земель лісогосподарського призначення здійснюється відповідно до земельного законодавства.

Лісовими ресурсами є деревні, технічні, лікарські та інші продукти лісу, що використовуються для задоволення потреб населення і виробництва та відтворюються у процесі формування лісових природних комплексів.

До лісових ресурсів також належать корисні властивості лісів (здатність лісів зменшувати негативні наслідки природних явищ, захищати ґрунти від ерозії, запобігати забрудненню навколишнього природного середовища й очищати його, сприяти регулюванню стоку води, оздоровленню населення та його естетичному вихованню тощо), що використовуються для задоволення суспільних потреб.

Відповідно до ст. 34 Лісового кодексу України організація лісового господарства має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних та економічних умов, цільового призначення, лісорослинних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують.

Згідно зі ст. 55 Лісового кодексу України моніторинг лісів – система регулярного спостереження, оцінки і прогнозу динаміки кількісного і якісного стану лісів. Моніторинг лісів проводиться шляхом збирання, передавання, збереження й аналізу інформації про стан лісів, прогнозування змін у лісах і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для інформаційно-аналітичного забезпечення управління лісами, прийняття рішень щодо запобігання негативним змінам стану лісів, дотримання вимог екологічної безпеки та принципів ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку. Моніторинг лісів є складовою частиною державної системи моніторингу навколишнього природного середовища.

Відповідно до ст. 56 Лісового кодексу України лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства.

Організація та проведення лісової сертифікації здійснюються відповідно до порядку, який встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства, за погодженням

із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики економічного розвитку, та центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Отже, принципи забезпечення сталого господарювання в лісах України відображені у Лісовому кодексу України, зокрема: щодо організації лісового господарства, моніторингу лісів, сертифікації лісів.

Питання землі лісогосподарського призначення регламентовані Земельним кодексом України від 25 жовтня 2001 р. Так, відповідно до ст. 55 Земельного кодексу України до земель лісогосподарського призначення належать землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства. До земель лісогосподарського призначення не належать землі, зайняті:

- зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів;
- окремими деревами та групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках.

Згідно зі ст. 56 Земельного кодексу України землі лісогосподарського призначення можуть перебувати у державній, комунальній і приватній власності. Громадянам і юридичним особам за рішенням органів місцевого самоврядування й органів виконавчої влади можуть безоплатно або за плату передаватися у власність замкнені земельні ділянки лісогосподарського призначення загальною площею до 5 га у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств. Громадяни та юридичні особи в установленому порядку можуть набувати у власність земельні ділянки деградованих і малопродуктивних угідь для заліснення.

Відповідно до ст. 57 Земельного кодексу України земельні ділянки лісогосподарського призначення за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються в постійне користування спеціалізованим державним або комунальним лісогосподарським підприємствам, іншим державним і комунальним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані підрозділи, для ведення лісового господарства.

Рентну плату за спеціальне використання лісових ресурсів встановлено Податковим кодексом України від 2 грудня 2010 р. Так, згідно зі ст. 256 Податкового кодексу України платниками рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів є лісокористувачі – юридичні особи, їхні філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, що не мають статусу юридичної особи, постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерел їх походження з України або виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їхніх засновників, фізичні особи (крім фізичних осіб, які мають право безоплатно без видачі спеціального дозволу використовувати лісові ресурси відповідно до лісового законодавства), а також фізичні особи – підприємці, котрі здійснюють спеціальне використання лісових ресурсів на підставі спеціального дозволу (лісорубного квитка або лісового квитка) або відповідно до умов договору довгострокового тимчасового користування лісами.

За ч. 1 ст. 21 Кодексу цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 р. громадяни України мають право на отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у т. ч. в доступній для осіб із вадами зору та слуху формі, зокрема і щодо лісових пожеж.

3. Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища» [10] від 25 червня 1991 р., «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [11] від

19 листопада 1992 р., «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» [12] від 08 лютого 1995 р., «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [13] від 23 грудня 1997 р., «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання» [14] від 14 січня 1998 р., «Про рослинний світ» [15] від 09 квітня 1999 р., «Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами» [16] від 14 вересня 2000 р., «Про доступ до публічної інформації» [17] від 13 січня 2011 р., «Про тваринний світ» [18] від 13 грудня 2001 р., «Про Червону книгу України» [19] від 07 лютого 2002 р.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 р. державній охороні та регулюванню використання на території України підлягають: навколишнє природне середовище як сукупність природних і природно-соціальних умов і процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси.

Особливій державній охороні підлягають території й об'єкти природно-заповідного фонду України й інші території та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України. Державній охороні від негативного впливу несприятливої екологічної обстановки підлягають також здоров'я і життя людей.

З метою проведення ефективної та цілеспрямованої діяльності України з організації та координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів на перспективу розробляються і приймаються державні цільові, міждержавні, місцеві програми. Порядок розробки державних цільових екологічних програм визначається Кабінетом Міністрів України.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування під час розробки екологічних програм залучають громадськість до їх підготовки шляхом оприлюднення проектів екологічних програм для їх вивчення громадянами, підготовки громадськістю зауважень та пропозицій щодо запропонованих проектів, проведення публічних слухань стосовно екологічних програм.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про державні цільові програми» [20] від 18 березня 2004 р. Державна цільова програма – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України й узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням.

Метою розроблення державних цільових програм є сприяння реалізації державної політики на пріоритетних напрямках розвитку держави, окремих галузей економіки й адміністративно-територіальних одиниць; забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу, а також координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій для розв'язання найважливіших проблем.

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про рослинний світ» від 09 квітня 1999 р. використання природних рослинних ресурсів за умови додержання встановлених вимог може здійснюватися з метою:

- природоохоронною;
- рекреаційною;
- оздоровчою;
- культурно-освітньою;

- виховною;
- науково-дослідною;
- господарською;

а) для забезпечення потреб населення та виробництва у технічній, лікарській, пряно-ароматичній, харчовій сировині з дикорослих рослин;

б) для випасання худоби, для забезпечення інших потреб тваринництва;

в) для потреб бджільництва;

г) для потреб мисливського та рибного господарства.

Природні рослинні ресурси можуть використовуватися з господарською метою і для інших потреб, передбачених законодавством.

Обсяги робіт із відтворення природних рослинних ресурсів і способи їх проведення визначаються проектами, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Згідно зі ст. 10 Закону України «Про Червону книгу України» від 07 лютого 2002 р. охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України – це комплекс організаційних, правових, економічних, наукових, інших заходів, спрямованих на забезпечення збереження, охорони та відтворення рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу.

Відповідно до ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України» охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України забезпечуються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами, які є суб'єктами використання тваринного і рослинного світу, власниками об'єктів Червоної книги України, власниками та користувачами земельних ділянок, у межах яких перебувають рідкісні та такі, що знаходяться під загрозою зникнення, види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоної книги України.

Види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи та природних ресурсів і Європейського Червоного списку, які перебувають (зростають) у природних умовах у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, можуть заноситися до Червоної книги України або їм може надаватися інший особливий статус відповідно до законодавства.

4. Підзаконні нормативно-правові акти з питань захисту Українських Карпат, зокрема: Постанови Кабінету Міністрів України «Про посилення державного регулювання стосовно ввезення в Україну та вивезення з України озоноруйнівних речовин» [21] від 16 травня 2002 р. № 624, «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» [22] від 23 травня 2007 р. № 761, «Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України» [23] від 21 січня 2015 р. № 32.

Основне значення з-поміж вищезгаданих підзаконних нормативно-правових актів для забезпечення сталого господарювання в лісах України має Постанова Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23 травня 2007 р. № 761, якою затверджено Порядок спеціального використання лісових ресурсів і Порядок видачі спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів.

Порядок спеціального використання лісових ресурсів визначає умови та механізм спеціального використання лісових ресурсів – заготівлі деревини під час проведення рубок головного користування, другорядних лісових матеріалів, побічних лісових користувань і використання корисних властивостей лісів.

Важливе значення у контексті нашого дослідження також має Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Зелена книга України» [24] від 29 серпня 2002 р. № 1286, згідно з якою Зелена книга України (далі – Зелена книга) є офіційним державним документом, у якому зведено відомості про сучасний стан рідкісних, таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні.

Зелена книга є основою для розроблення охоронних заходів щодо збереження, відтворення та використання занесених до неї природних рослинних угруповань.

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 15 листопада 2017 р. схвалив «Стратегію реформування лісового господарства України на період до 2022 року», яка є загальним документом, що висвітлює проблеми галузі та її розвиток і реформування на наступні роки, проте нею передбачена «передача функцій здійснення господарської діяльності у сфері лісового та мисливського господарства новоствореному суб'єкту господарювання державної власності».

У цьому контексті М. Когут наголошує на тому, що чимало профільних громадських організацій відзначають свою стурбованість цими фактами та вважають, що Стратегію потрібно доопрацювати (зокрема їм невідомо функції та повноваження новоствореного суб'єкта господарювання та яким чином цей суб'єкт буде провадити політику в галузі) [25].

З-поміж загальнодержавних цільових програм із питань охорони довкілля можна виокремити Державну цільову програму «Ліси України» на 2010–2015 рр., затверджену відповідною Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової програми «Ліси України» на 2010–2015 рр.» [26] від 16 вересня 2009 р. № 977.

Метою цієї Програми є визначення основних напрямів збалансованого розвитку лісового господарства, спрямованих на посилення екологічних, соціальних та економічних функцій лісів.

Враховуючи актуальність і необхідність окремої Державної цільової програми розвитку лісового господарства України, зумовлену міжнародними зобов'язаннями України (підписаною Україною резолюцією 4-ї Міністерської конференції по захисту лісів Європи «Посилення взаємодії із сталого управління лісами в Європі через внутрішньогалузеве співробітництво і національні програми з питань лісів», відповідно до якої кожна країна повинна розробляти, затверджувати й оновлювати національні лісові програми), доцільно розробити на основі обласних (регіональних) програм розвитку лісового господарства, розроблених і затверджених органами місцевого самоврядування, нову Державну цільову програму розвитку лісового господарства України на період до 2020 р. [27].

Важливе значення для забезпечення сталого господарювання в лісах України мають регіональні програми охорони навколишнього природного середовища, зокрема: Програма перспективного розвитку природно-заповідної справи та екологічної мережі в Закарпатській області на 2006–2020 рр., затверджена Рішенням Закарпатської обласної ради від 12 січня 2006 р., Регіональна екологічна програма Ліси Кіровоградщини на 2016–2020 рр., затверджена Рішенням Кіровоградської обласної ради від 25 березня 2016 р., Цільова Програма розвитку лісового господарства «Ліси Полтавщини на 2016–2025 рр.», затверджена Рішенням Полтавської обласної ради від 29 квітня 2016 р. [28].

При переході до сталого розвитку Українських Карпат необхідні нові підходи в економічній системі держави загалом і регіонів зокрема. Сьогодні економічна система налаштована на отримання максимального зиску від природних ресурсів за будь-яку

ціну, що негативно відображається на екологічній ситуації в регіоні, тому критерієм зиску у переході до екологічної епохи господарювання (сталого розвитку) одиниця результатів від діяльності має забезпечуватися мінімумом ресурсів, або отриманням найвищої віддачі від кожної одиниці використаного природного ресурсу з урахуванням впливу на навколишнє середовище [29, с. 72].

Висновки. На основі вищевикладеного можна зробити такі висновки. Нормативна система адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом має важливе значення для збереження флори та фауни, гірських екосистем, сталого лісокористування та водокористування, охорони довкілля та розвитку економіки України.

Нормативна система адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом – це внутрішньо взаємоузгоджена цілісна сукупність норм і принципів права, які відображені у відповідних нормативно-правових актах внутрішньодержавного права України, що регламентують адміністративно-правове забезпечення захисту Українських Карпат.

У контексті розвитку адміністративно-правового механізму забезпечення сталого господарювання в лісах України доцільно розробити і затвердити нову Державну цільову програму «Ліси України» на 2021–2026 рр., на основі принципів сталого господарювання в лісах, відповідною Постановою Кабінету Міністрів України з урахуванням положень обласних (регіональних) програм розвитку лісового господарства, розроблених і затверджених органами місцевого самоврядування, а також висновків експертів і неурядових екологічних організацій, міжнародних зобов'язань України.

Існують перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямі, зокрема щодо: порівняльно-правового аналізу захисту Карпат в Україні й у країнах ЄС; захисту водних ресурсів Українських Карпат; правового регулювання забезпечення сталого лісокористування в Українських Карпатах.

Отже, у статті охарактеризовано проблематику нормативної системи адміністративно-правового регулювання захисту Українських Карпат за внутрішньодержавним правом.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. (в редакції Закону України від 08 лютого 2006 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 21. Ст. 170.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
4. Кодекс про надра України від 27 липня 1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 36. Ст. 340.
5. Водний кодекс України від 06 червня 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 24. Ст. 189.
6. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3–4. Ст. 27.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
8. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48–49. Ст. 536.
9. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34–35. Ст. 458.

10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.
12. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку : Закон України від 8 лютого 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 12. Ст. 81.
13. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.
14. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання : Закон України від 14 січня 1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 22. Ст. 115.
15. Про рослинний світ : Закон України від 09 квітня 1999 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22–23. Ст. 198.
16. Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами : Закон України від 14 вересня 2000 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 44. Ст. 374.
17. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
18. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 14. Ст. 97.
19. Про Червону книгу України : Закон України від 07 лютого 2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 30. Ст. 201.
20. Про державні цільові програми : Закон України від 18 березня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 25. Ст. 352.
21. Про посилення державного регулювання стосовно ввезення в Україну та вивезення з України озоноруйнівних речовин : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2002 р. № 624. *Офіційний вісник України*. 2002. № 20. Ст. 984.
22. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 761. *Офіційний вісник України*. 2007. № 39. Ст. 1550.
23. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32. *Офіційний вісник України*. 2015. № 10. Ст. 266.
24. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286. *Офіційний вісник України*. 2012. № 36. Ст. 1692.
25. Когут М. Прийнята Стратегія реформування лісового господарства України до 2022 р. Думки громадських активістів та експертів. URL: <http://forpost.lviv.ua/txt/ekonomika/8242-pryiniata-stratehiia-reformuvannia-lisovoho-hospodarstva-ukrainy-do-2022-roku-dumky-hromadskykh-aktyvistiv-ta-ekspertiv> (дата звернення: 27.08.2020).
26. «Про затвердження Державної цільової програми «Ліси України» на 2010–2015 рр.» : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2009 р. № 977. *Офіційний вісник України*. 2009. № 72. Ст. 2475.
27. Пояснювальна записка Про хід виконання у 2015 р. завдань і заходів Державної цільової програми «Ліси України» на 2010–2015 рр. URL: http://dkg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=166906&cat_id=34185 (дата звернення: 03.09.2020).
28. Перелік діючих регіональних природоохоронних програм і тих, що розробляються в областях у 2016 р. URL: <https://menr.gov.ua/files/docs/PerelikRegProZa2016.docx> (дата звернення: 03.09.2020).
29. Бойко Я.М., Гапак Н.М., Завадяк Р.І. Лісове господарство як складова сталого розвитку регіону. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка*. 2012. Вип. 3 (37). С. 71–74.